

Literatura, umetnosti, filozofija in vera obeh narodov izpričujejo to razliko; in večna pregraja Renova loči dve umstveni deželi, kateri sta, nič manj kot obe pokrajini, tuji druga drugi...» To je razmotrivanja prvi del.

Nemško poezijo loči po Goetheju (*poésie de la nature*) in Schillerju (*poésie de l'âme*). Iv. Henr. Voßova »Luise«, Schillerjev »Tell« in pa Goethejev »Hermann und Dorothea« ji kot Francozinji, prenapolnjeni z aristokratskim parfumom francoske literature, ne ugajajo. Rajši ima misli, sentence, zamotane filozofske probleme, v vsem tem pa išče samo umstvenega užitka. Čita rada Schlegla, Lessinga, Herderja, govori z navdušenjem o prvem Faustu in dramatičnih delih Schillerjevih, kjer se ji vprvič nudi prilika, da stavi klasicizem v nasprotje z romantiko.

Piše: »Sever je romantičen, jug je klasičen... Romantična literatura je edina, ki je še sprejemljiva za izpopolnitev, kajti, imajoč svoje korenine v naših domačih tleh, je edina, ki znova raste in se poživlja. Ona izraža našo vero, spominja nas naše zgodovine... posluša se naših osebnih vtisov, da nas gane.«

To je bil za slovstvo popolnoma nov ideal. Mme de Staël stopa s tem manifestom v prvo polovico devetnajstega stoletja, ki je specifično romantična. Iz teh stavkov se je rodila tudi ideja francoske romantike s svojim liričnim individualizmom.

Kot vidimo, je Mme de Staël poosebljena reakcija individualitete proti pravilom in regimu, revolta proti okamenelim formulam, najsi je pod regimom razumeti Napoleona, ali pod formulo katerikoli paragraf iz Boileaujeve dramaturgične pesnitve »*Art poétique*«.

Kozmopolitični tenor njenih spisov in naukov pa pripelje Mme de Staël od evropskega duha (*esprit européen*) do kozmopolitične, mednarodne literature (*littérature européenne*). Ta literatura pa bi bila nekako »soglasje, kamor bi vsak narod prinašal svojo originalno noto, trgovina, kjer bi se vsak narod obožatil s tem, česar bi sam ne znal producirati... Narodi si morajo služiti kot voditelji drug drugemu... Je nekaj prav posebnega v razliki med narodom in narodom; podnebje, zunanost narave, jezik, vlada, končno predvsem zgodovinski dogodki, še bolj izredna moč kot vse druge, prispevajo k tej različnosti; noben človek, naj bo še tako superijoren, ne more uganiti tega, kar se naravno razvija v duhu onega, ki živi na drugih tleh in diha drug zrak: v vsaki deželi so torej lahko zadovoljni, če sprejemajo tuje misli, kajti na ta način je gostoljubje v srečo onega, ki gostoljubje sprejema.«

To je delo gospe de Staël. Njenih romanov nihče več ne čita, če bi pa kdo hotel pisati zgodovinsko razpravo o literarni paraleli med Francijo in Nemčijo, bi moral brezdvomno poseči tudi po knjigi »*De l'Allemagne*«.

Vojaška balada.

Dobro jutro, gospa! Sneži, sneži...
Vtonili so vsi sledovi krvi.

O bela gospa, saj nisem bolan,
čemu bi jaz nosil Vaš pajčolan?

Tuleč Vaši sinčki so zrak preleteli,
vtihnili bodo v novi zibeli...

O bela gospa, Vaši sinčki gladni
trkajo v moji duši jadni...

V mojem domu je beda, ni kam sesti,
žena srajce nima, deca nima jesti.

O bela gospa, kako ste koščena.
Sinčki imajo telesca jeklena.

Gladni, premrli. Vse dam jim. Sneži.
Ni mogoče zakriti premnoge krvi.

Tudi jaz se vležem na mrtvi ta kup.
Jejte me, sinčki! — Gospa: en poljub!

France Bevk.